

am
santanyí
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

FESTES DE SANT JAUME

Santanyí, 1991.

am
santanyí
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

SALUTACIÓ

FESTES

DE

SANT JAUME

SANTANYÍ, 1991

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

FESTES

DE

SANT JAUME

SANTANYÍ 1991

SALUTACIÓ

Batlia de Santanyí.

Dins breus dies el nostre poble s'omplirà d'alegria i de gaubança amb motiu de la celebració de la Festa de sant Jaume. És ben segur que a hores d'ara ja hi ha molts de santanyiners que en el seu interior han sentit la sensació del goig de la festa i sospiren perquè arribin aquests dies tan senyalats. És la festa de tots, sigui la que sigui la seva edat o condició social. És un gran honor per mi que al temps que vos present el programa dels actes a celebrar, un any més vos convidi a participar i a fruitar plenament de la nostra festa major.

La democràcia fa possible que cada quatre anys hi hagi renovacions o canvis a l'Ajuntament. Per la mateixa raó aquest any ha tingut aquests canvis i renovacions. Això ha fet que novament vosaltres, en la majoria, ens heu otorgat la responsabilitat de dirigir el nostre municipi. Vagi per endavant l'agraïment a aquells que han depositada en nosaltres la seva confiança. I a tots també el nostre reconeixement, perquè votant, fos al que fos, heu complert amb el deure de tot ciutadà, manifestant la vostra opinió i participant de la vida democràtica. Sense la participació de la major part de la gent, la democràcia no tendria sentit. Així doncs, repetesc, de tot cor, moltes de gràcies.

Han passat dotze anys des del primer dia en què vaig assumir el càrrec de batle, això ha estat la causa que s'hagi fonementada, amb gran nombre de veïns del nostre municipi una corrent d'amistat mútua. El meu compromís, i crec que també el de vosaltres, és mantenir aquesta estima i si és possible augmentar-la.

Aprofitem aquests dies de la nostra festa major per fer una aturada en el camí de la vida per reflexionar i fer anàlisi del nostre passat, per poder rectificar o modificar allò que fos necessari i així fer que el futur sigui cada dia un poc millor. Jo vos asseguro que per la meua banda hi posaré tota la meua sensibilitat, el meu amor, la meua humilitat i el meu esforç.

Sigui també la nostra festa, un esdeveniment ple de joia, d'alegria i de diversió. Que els aires festius que ens envoltin i les cares rieroles de tots, reflecteixin la grandesa de la nostra ànima i la profunditat dels nostres sentiments.

Per aquells de fora que vulguin compartir amb nosaltres la festa, els donam la benvinguda. Al mateix temps recordam amb estimació aquells que són d'aquí i que les circumstàncies fan que no ens puguin acompanyar.

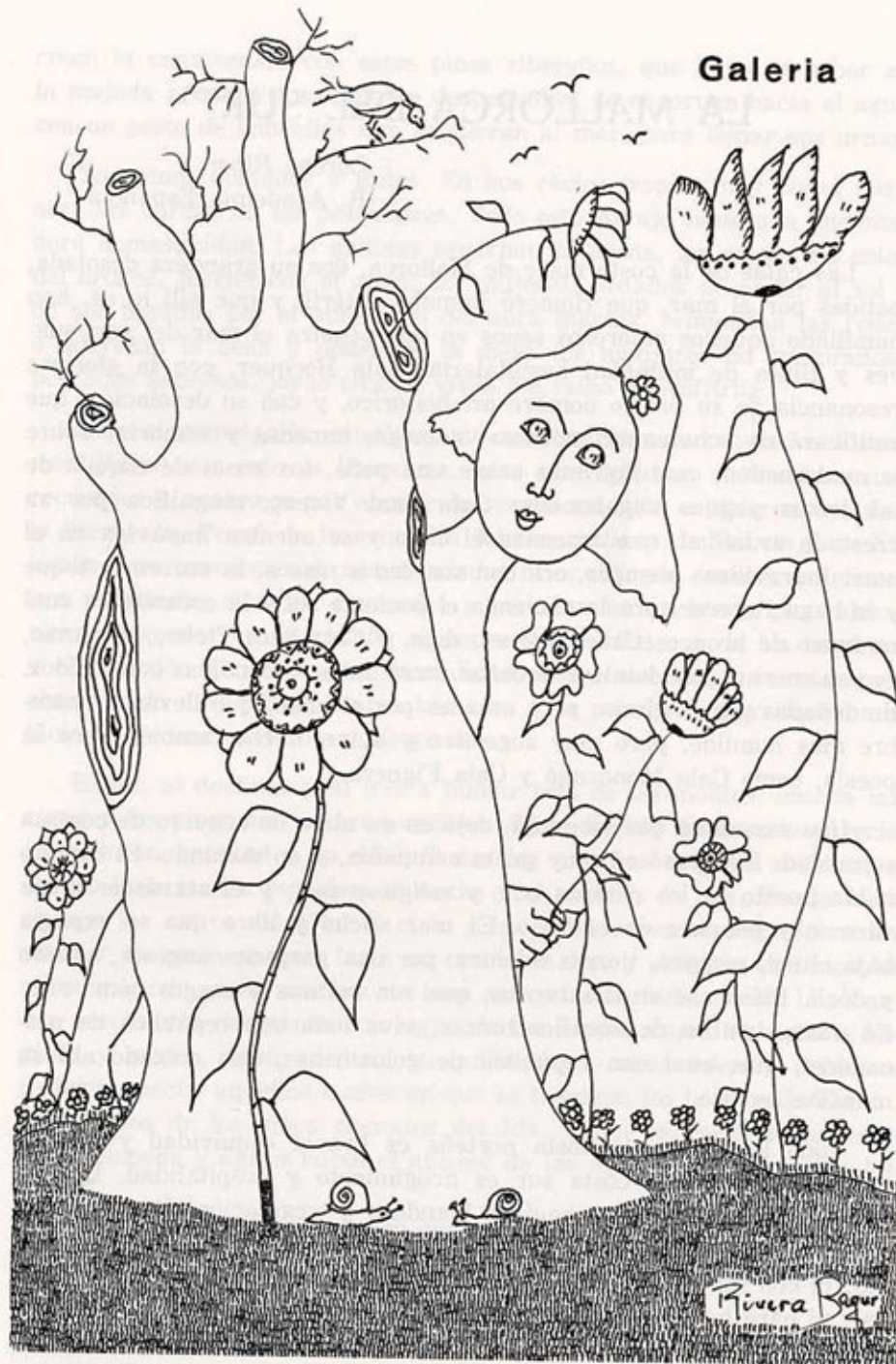
Per acabar, com sempre, aixequem a Déu la nostra pregària per tots aquells que al llarg de l'any ens han deixat per a sempre.

Molts d'anys. Una forta abraçada

Cosme Adrover i Obrador
Juliol de 1991

am
santanyi
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

Galeria

Dibuix: Jugant a conillons d'amagat.
Miquel Rivera Bagur. Alcúdia. 1919.

LA MALLORCA DEL SUR (*)

Lorenç Riber,
R. Academia Española

Las calas de la costa norte de Mallorca, con su grandeza desolada, batidas por el mar, que Homero llamaba estéril, y que allí lo es, han humillado aquellos amorosos senos en que penetra el mar del sur, suaves y tibios de intimidad hospitalaria. Cala Bòcquer, con la gloriosa resonancia de su propio nombre pre-histórico, y con su desolación, que calificaré de «chateaubriandesca», amarga, inmensa y sombría; sobre la cual ruedan, cual lágrimas sobre una peña, los sones de esquila de las lentas yeguas vagabundas; Cala Sant Vicenç, magnífica por su crestada arduidad, que amenaza el cielo y se adentra impávida en el mar; maravillosa siempre, ora con sus dedos róseos, la aurora la toque y la haga florecer; ora la encienda el poniente sol y la escandezca cual un muro de bronce; Cala Bòcquer, digo, y Cala Sant Vicenç, abrumen, con su enorme pesadumbre, aquellas otras calas, escondidas como nidos, desdeñadas por la gloria, pero amadas por el idilio, que llevan un nombre más humilde, pero muy sugestivo y dulce, hecho también para la poesía, como Cala Mondragó y Cala Figuera.

Una excursión que hice allá, dejó en mi alma un reguero de copiosa serenidad. Ello pasó en muy grata compañía, y en domingo. El disanto había puesto en los campos ocio y religiosa paz; y el atardecer ponía silencio y púrpura en el cielo. El mar ancho y libre que se explaya bajo el sol, penetra, tierras adentro, por una garganta angosta, sumiso y dócil. Bifurcase en dos brazos, que son mansos y sesgos como ríos. En mansedumbre de aquellos brazos, vive toda una república de pescadores, que, cual una república de golondrinas, han colgado allí su mansión terrosa.

Todo lo que en la costa norteña es bravía esquividad y hórrido apartamiento, en la costa sur es acogimiento y hospitalidad. Lo que allá es adustez y ruina, aquí es blandura y vegetación. Los pinos no se erizan aquí con el espanto con que se erizan allá, al borde del abismo; ni con sus raíces, a guisa de dedos crispados, se agarran al peñascal; ni para beber tienen que llenar su copa en las nubes del cielo. Los pinos de aquí son cortesés; vegetan en la amable compañía de los otros árboles, amigos de los hombres. La plácida higuera patriarcal no abo-

rece la convivencia con estos pinos ribereños, que bajan a beber en la mojada arena, y tranquilos y despeinados, se encorvan hacia el agua con un gesto de doncellas que acudieran al mar, para llenar sus urnas.

Son pinos domados y útiles. En sus recios troncos hay sogas para atar las barcas de los pescadores. Todo este paraje tiene una encantadora domesticidad. Las gallinas escarban la arena, los niños, del color del bronce, juegan con el agua; las mujeres, tostadas de andar al sol o de ser besadas por el acre beso del aura marina, remiendan las redes o aderezan la cena y ponen en la mesa los manjares no comprados: pescados sabrosos, joyas ricas y vivas del reino de Anfitrite.

Esta contemplación evocó en mi un enjambre de recuerdos literarios. Ya sé que esto es literatura, pero me siguieron obstinados estos recuerdos y acabaron por ahogar la virgen emoción e hicieron triunfar la literatura. Pensé en la exquisita fábula ovidiana de Baucis y de Filemón, que envejecieron, ni enviudados ni envidiosos, ignotos y felices, con voluntades siempre concordes y con una no quebrada paz. Merecieron hospedar en su cabaña al padre de los dioses y de los hombres y el galardón divino de la inmortalidad. Los restos de un huerto, que, abandonado a sí mismo, había tornado, a la primitiva selvatiquez, me hicieron pensar en Pablo y Virginia.

El sol, al declinar y al irse a hundir tras de los montes, untaba las rocas y los pinos con su oro precioso. Aquel ángulo del mundo parecía anegado en beatitud y en miel. Todas las cabañas estaban abiertas, y por su baja puerta entraban la noche y el sueño y la paz. Era la hora en que los astros salen en el cielo y las velas salen al mar. Sobre un espesor de pinos opacos, lucía un creciente fino y delgado en la noche clara y honda, cual una hoz de luna sobre un heráldico azul. Las barcas pescadores desátanse con sigilo de las amarras que las ligan a los pinos y meten, agua adentro, su quilla, como agua adentro debieron meter su pecho aquellas ninfas en que se trocaron los bajeles de Eneas, contruidos de los pinos sagrados del Ida. Y por la garganta angosta salen blancas y ágiles hacia el abismo de las aguas y el abismo de los astros.

*¡Benditos aquellos que, en pequeñas naves,
siguen los pescados en pobres trainas,
ca estos non temen las lides marinas,
nin cierra sobre ellos Fortuna sus llaves!*

(*) De «La Almudaina», 1-XII-1949.

"S'EXCLUSIVA"

COM UN PÒRTIC DE "S'EXCLUSIVA"

Tornem al «Santanyí». Tornem a B. Llaneres, que no és altre que l'apotecari-historiador Bernat Vidal i Tomàs.

Vers 1870 la gent del municipi que volia anar a Ciutat aprofitava el viatge dels traginers com eren en Fuster Estern, en Miquelet, en Jaumet. Els pocs viatgers sempre estaven amb el cor estret davant la possibilitat que del Pinar de Pahissa els sortís el lladre Portell. El 1890, n'Honorato, de Lluçmajor posà el primer servici més o manco normalitzat, entre Ciutat i Santanyí. Després seguí un altre llucmajorer, en Reviu, que prest li féu la competència en Barret, també de Lluçmajor, associat amb Can Gaspar. En Reviu durà fins que a Felanitx el 1897 i concretament el 6 d'octubre, inauguraren el tren. No es pot precisar si fou tot d'una que en Gomila, felanitxer per més senyes, establí el servici entre Santanyí i Felanitx. Com les altres diligències era portadora del correu. En Gomila també es dedicava al contraban i morí d'un tret disparat per un carabiner, contra el seu cotxe. Un fill d'en Gomila manteni la diligència fins el 21 de juliol de 1917 que s'inaugurà el tren de Ciutat a Santanyí.

En es Llombards, el passat segle i de ben prest, en Blai Vidal, de malnom Pau, anava a fer compres a Ciutat per abastar la seva botigueta i, a la vegada, se'n portava ous i caragols. D'aquest tragar ve que a la seva nissaga sia coneguda pels Traginers.

A s'Alqueria Blanca el primer que anà a recollir el correu a Santanyí fou l'amo n'Andreu Rigo, (a) Serres. El seguí en Miquel Rigo des Molí d'en Parra, que treballava a les ordes de l'amo en Sebastià Fuster, propietari d'un cafetè i de s'estanc. Aquests serveis eren aprofitats pels curiablancuers, que enllaçaven amb les diligències d'en Reviu o d'en Barret. En Marc Rotger, de s'Aljup, entre 1908 i 1909, feia de mosset amb en Barret. Quan s'inaugurà el tren de Felanitx els de s'Alqueria Blanca trencaven el dret, a peu, per Son Moro fins a sa Galera per pujar a la diligència d'en Joan Petit (a) Manento i d'en Busques i seguí a la d'en Gomila.

Un altre servei de diligència —entre Santanyí-s'Alqueria Blanca-Calonge— fou el de l'amo en Jaume Bauzá i Adrover, en Curt, des de que vengué el tren a Santanyí fins el començament de s'exclusiva el 1928. L'amo en Jaume Bauzá de retorn de Bona Aires bastí una casa i obrí cafè i fonda —Fonda nueva de Jaime Bauzá— al carrer de Simonet. A les arribades del tren recollia els viatgers a l'estació i els conduïa al seu establiment. A la tarda arreplegava el correu i els viatgers de s'Alqueria Blanca i Calonge. A vegades en va compondre vint-i-un a la diligència, que baixava la Plaça Major, per Can Prim, carrer de s'Aljup cap al tren. De retorn pujava, altra vegada, per la Plaça, Plaça de s'Escola, carrer de Majoral... Era molt puntual i al seu pas la gent sabia quina hora es trobava. Es repetia l'expressió: *Ara passa sa diligència*. El cavall portava unes campanilles que se sentien d'enfora. A s'Alqueria Blanca ens han innovat que els allots s'enfilaven a la diligència i en Curt donava làtigo. En una ocasió i per causa d'un temporal d'aigua no va poder passar per sa Conca i fou necessari voltar per Felanitx motivant l'ansia dels seus parents i en Tomeu des Tren va anar a sortit-li camí amb l'obligació de caminar per damunt les parets de tanta aigua, que corria. L'amo en Jaume Curt morí el gener del 1952, a 82 anys.

* * *

Semblant a tots els aspectes de la vida, les comunicacions i els transports, han sofert, al llarg d'aquest segle, una evolució molt important. D'aquella primitiva diligència, precursora del tren i dels automòbils, que portaven el correu i alguns pasatgers des de Ciutat, ja només en resten algunes confuses referències de la gent major. Una vegada que el tren vengué fins a Santanyí, la diligència allargava el seu trajecte fins a s'Alqueria Blanca i a Calonge. Conten els calongins, tant contents estaven de que la diligència arribàs al seu poble, que el primer dia parlaren de fer un arc de murta i flors a davant Can Gelat, a l'entrada del poble, per donar la benvinguda al primer medi de transport públic que s'establia a Calonge. Aquest carruatge portava un parell de cartes a la setmana i, de tant en tant algún viatger que anava a veure al metge, o a cas notari o a Ciutat.

Vulguem o no, encara que aquell primitiu transport públic era un gran avanç i de molta utilitat, no resultava massa pràctic i era incòmode. Amb l'aparició dels camions de passatgers va venir la solució. Devers els anys 20 ja hi havia alguns cotxes i camions de passatgers que, d'una manera discrepcional, feien viatges a Ciutat i a altres pobles, però va esser l'any 1928, que va sortir a subhasta s'*exclusiva* per fer la línia Palma-Santanyí-Ses Salines, amb la filial de Santanyí-Calonge. Va esser Llorenç Clar i Fullana el que va aconseguir la subhasta de la línia i així va néixer s'*exclusiva*. Encara que la paraula *exclusiva* només vol dir que un determinat senyor o empresa té l'exclusivitat de fer un determinat trajecte sense que altres puguin fer-li competència, per molta de gent la paraula exclusiva era sinònima d'autocar o camió de passatgers.

Quan l'any 1989, per la raó que cap dels descendents de la família de Can Bolenó de Lluçmajor tenia interès en mantenir l'Empresa Clar, aquesta va passar a mans de la companyia d'en Grimalt de Felanitx, havien estat molts els serveis donats per la família Clar i els seus empleats al Terme de Santanyí.

Com hem dit abans, el fundador de la companyia va esser Llorenç Clar i Fullana, de Lluçmajor. Ell, abans de tenir cap cotxe, ja duia passatgers amb una moto amb *sidecar*. També va fer de conductor d'altres companyies fins que, com també hem esmentat abans, l'any 1928 va aconseguir s'*exclusiva*.

L'any 1932 Llorenç Clar va morir sense descendència, passant la propietat dels seus bens al seu pare, que a la vegada, els va donar als altres fills que li romanien: Joan, Lluç i Margalida. Darrerament els

propietaris de la companyia eren els fills d'aquests tres germans, cosins entre ells i nebots del fundador de Can Bolenó.

ELS CAMIONS

El primer camió el varen anar a comprar a París. Era un Panart-Levasor. També tingueren Citroens, Fords, Chevrolets, ... Eren les marques d'aquell temps i podien transportar entre 20 i 30 persones. Poc abans del Moviment varen comprar un parell de Chevrolets, un Mercedes i un Over-Land. Amb un cotxe anglès i un comió de contraban, els mateixos propietaris, varen montar un autocar, el motor era un Ford-Mercuri, que en aquelles saons, ja no hi havia res més enllà. Més envant ja vingueren els Nasar i els Pegaso.

Tots cremaven benzina fins que aqueixa va escassejar i varen haver d'emprar el gasogen que se feia cremant clovelles d'ametlla. Els autocars solien dur un doble carburador, un per la benzina i l'altre pel gasogen i combinaven les combustions. La benzina servia per fer arrancar els motors i una vegada envalat, llavors obrien el gasogen. El gasogen feia una olorada i era causa que molta gent es com engatava amb l'olor tan forta. Els dematins, a Calonge, dues hores abans de la sortida ja es posaven a fer gas, així i tot encara moltes de vegades, perquè el camió arrancàs li havien d'empènyer una bona estona. Més d'una vegada per arribar a terme fou precis afegir-hi clovelles a devers mitjan camí. Hi ha qui recorda que en temps de la guerra civil i de la segona gran guerra a la vegada que s'emprava el gasogen, i degut a que no hi havia recanvis de neumàtics, fou necessari embolicar-los amb cadenes pel fet de protegir-los.

A poc a poc, el petroli va esser més abundant i varen deixar el gas pobre per la benzina fins que fa 30 o 40 anys que ja tots els autocars consumien gas-oil.

L'ITINERARI

El recorregut i les parades que havien de fer estava establert a les bases de la concessió de s'*exclusiva* i, llavors com ara, els autocars han d'anar a tots els pobles assignats. Abans d'anar a Cala d'Or, la sortida de Calonge era un poc abans de les 7 del matí, seguia cap a s'Alqueria Blanca, Santanyí, Es Llombards, Ses Salines, Campos, Lluçmajor, s'Aranjassa, es Coll de'n Rebassa fins a Ciutat. A les dues i

mitja de l'horabaixa retornava des de Ciutat fent el recorregut a la revessa.

La ruta Santanyí - s'Alqueria Blanca - Calonge era considerada *hijuela* dins la línia normal. Una vegada suprimit el tren, 1964, passà una línia per Ses Salines, Es Llombards, Es Palmer, Campos... és a dir feia el recorregut del tren. Una altra línia era Santanyí-Campos... Com era poc rendable s'unificaren les dues línies i passava per Es Llombards en lloc d'anar per Son Danús.

LES PARADES

Ens referirem només a les parades que afecten més directament als passatgers de Santanyí. A Ciutat de tot d'una tenia la parada a Can Rasca, al cap de cantó davant l'Hospital Militar, al carrer de Sant Miquel. Després s'aturava a Can Minaco, a les avingudes, llavors varen passar al Bar Avenida fins que aquest bar es va desfer i varen parar a la cafeteria Alcalá.

A Santanyí el primer lloc a on tingueren la parada va esser a la placeta de s'Escola, a Can Mir, que era a ca una tia de l'amo de la companyia. D'aquí anaren a la Plaça Major, a la casa d'en Gabriel Adrover «Forner», llavors un poc més avall, a Can Mir del carrer d'en Portell, fins que varen comprar l'edifici de Cas Trapassers que dona al carrer del Centro i a la Plaça de la Porta Murada. Una casa vella que varen enderrocar per construir-hi el garatge.

En Es Llombards, la parada primerament era a Can Mino i més endavant varen passar al cafè de Can Julià.

A s'Alqueria Blanca s'aturaven al cafè i després botiga de Can Xoxa i llavors la parada va passar al cafè de Can Marc. Deixava el correu a Can Damià Bet, que ell o els seus fills feien de carters.

A Calonge com que era principi i fi de trajecte, es feia més que una simple aturada. Els xofers tenien al poble la seva residència. Se'n manaven la dona i a Calonge sopaven i dormien i, la seva vida formava part de la vida calongina. Quasi sempre varen tenir la parada en es «Casino». Precisament un dels xofers, en Llorenç Ripoll, amb la seva esposa varen posar un cafè i també una botiga. El cafè era allà a on ho coneixem pel «casino» i la botiga la tingueren a Can Marinons.

EL CORREU

Per obtenir l'*exclusiva* de la línia, la companyia s'havia de comprometre a portar el correu a uns certs pobles pels quals no hi passava el tren. A Palma els treballadors de correus, amb una camioneta duien la correspondència a la parada del camió. Era carregada als camions que la duien cap el seu lloc de destí. Aquests eren, primerament: el Molinar, s'Aranjassa, s'Alqueria Blanca i Calonge. El carter del poble corresponent anava a esperar s'*exclusiva* per recollir les cartes que s'havien de repartir pel poble i el sendemà demati feien l'entrega de les que havien arrebegades.

Quan es va suprimir el tren, els autocars feien el correu de tots els pobles de la línia. Amb l'autocar hi viatjava un funcionari ambulant de correus. Alguns d'aquests ambulants arribaren a tenir anomenada com podrien esser els senyors Planes i Serrano. Una vegada a Campos, per les fortes pluges estava negat, un camió va quedar embarrancat. Així com varen poder tregueren els pasatgers, però les cartes que estaven dins el maleter de davall, varen sortir per si soles i l'aigua les se'n portà torrent avall.

A un moment que el volum de la correspondència era tan gròs, que ja no cabia a dins el maleter i l'havien de posar a l'interior del camió ocupant part dels seients destinats als passatgers. Això fa ver que s'arribàs a un acord amb l'administració de correus per portar el correu amb vehicles destinats a aquest fi.

ELS XOFERS

Sense cap dubte el caire més important de s'*exclusiva* eren els conductors dels camions. Ells integren la part humana i han viscut les peripècies que al llarg de la vida de la companyia han anat esdevenint-se.

Lògicament que el primer xofer degué esser l'amo de la companyia. Són molts els homes que han tengut en les seves mans la conducció del diferents cotxes, però també en aquest aspecte ens referirem només a alguns dels més antics i significatius.

BENET BURGUERA. Abans de fer feina a Can Clar ja havia tengut cotxes pel seu compte i feia viatges a Ciutat i a altres indrets a on l'haguessin de menester. Tenia alguns cotxes de lloguer i també un

camionet Ford de 25 places. Quan va passar a Can Clar continuava tenint els seus cotxes així com també després de deixar definitivament l'empresa. Segurament li passaren moltes de coses curioses. Ens han contat que un dia anant cap a Ciutat conduïnt un camió amb passatgers, a la baixada de la costa de s'Aranjassa, un bon troç abans d'arribar a les cases, les dues rodes d'un costat del camió li varen fugir, rossegant, rossegant va córrer més de cent metres, mentres tant les rodes, més llatines, li varen passar davant. La regata que va deixar a dins la carretera va quedar mrcada per molts d'anys. Un altre succeís que li va passar fou el dia 18 de juliol de l'any 36 i també va esser a s'Aranjassa. Venia de Ciutat i un militar, el capità Munar de la Legión, el va fer aturar, va ordenar als passatgers que davallassin i va obligar a que el camió els portàs a ell i a un grup de legionaris, a Son Servera.

LLORENÇ RIPOLL. Era ciutadà però es va casar amb una santanyinera. Segurament va esser el primer xofer que feia el trajecte. Els vespres quedava a dormir a Calonge a la casa de l'amo n'Antoni de Can Brut, precisament ell va esser, com ja hem dit abans, el que va posar el «Casino» i també una botiga. Era molt fumador, fumava uns cigarrets que es deien filets i també *mataquintos*. Un dia, en temps de

la república del 31, ell i un parell més de calongins varen organitzar a dins el cafè una rodada de joc. El qui aleshores era el batle se'n va donar compte i va enviar el caminer a pcsar-se la gorra perquè les anàs a denunciar. En Ripoll i el batle varen estar molt de temps ballats.

BLAI BONET MASSANET. El seu pare era santanyiner i tenia l'ofici de farer, i mentres estava destinat al far de Capdepera va neixer el seu fill que molts coneixem com en Blai des Far. El pare a més d'estar a Capdepera també es va ocupar dels fars de Cabo Silleira, Porto Colom i darrerament durant un grapat d'anys al Cap Salines. En Blai va fer molts d'anys de feina amb l'empresa Clar essent un dels homes de més confiança dels propietaris. En temps en que Gabriel Adrover va esser batle, en Blai fou regidor durant dues legislatures. Precisament ell ha estat la principal font d'informació per fer aquest treball.

MATEU FERRER MARCH. Era natural de Santa Margalida i estava emparentat amb la família de Can Verga. Provenent de l'exèrcit va venir a parar a Santanyí a on es va casar amb Magdalena Rado. Tot un caràcter d'homo que imposava respecte. Durant molts d'anys va fer el trajecte Santanyí-Calonge-Cala d'Or. A les 4 de l'horabaixa partia de Santanyí, quasi sempre l'acompanyava la seva esposa i, a Calonge tenien posada a ca l'amo n'Antoni de «Casino» amb el qual al llarg de més de vint anys compartiren la taula per sopar. Fa ben poc que va morir.

Un dels homes presents a tota hora a *s'exclusiva*, fou en Guillem Pons conegut per en Guillem es Saig.

* * *

Als xofers solien fer-los comandes de coses petites. Un document, una medicina, un paquetet amb una manteleria brodada per les broadores santanyineres o qualsevol cosa que no fos una carta tancada, ja que l'amo els tenia prohibit dur-ne, per allò de la competència amb el correu.

Quan a S'Horta hi havia el corter d'artilleria, *s'exclusiva* duia des d'Intendència de Ciutat el pa dels soldats. Aquests diàriament havien d'anar a la parada de Calonge a recollir els «chuscos».

* * *

I aquesta és la petita història de l'anar i venir de Ciutat a Santanyi i filials, amb s'exclusiva que serva tants de records per tots nosaltres viatgers de sempre.

Miquel Pons i Marc Vallbona
Juny de 1991

am
santanyi
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Record de Francesc de Borja Moll

El millor consol que la família de Francesc de Borja Moll va tenir en el moment de la seva mort, el 18 de febrer passat, va ser el fet de sentir-se acompanyada per les institucions i els poble de Mallorca, de la seva Menorca natal i de la resta de les terres de llengua catalana.

Perquè ell havia dedicat la seva vida a aquesta llengua nostra, a estudiar-la i a fer-la conèixer i estimar. Havia mantengut l'esperança del seu recobriment fins i tot en els temps més difícils, i havia viscut els darrers anys de la seva vida activa pendent dels progressos d'una normalització lingüística que molts consideraven magra, però que ell, que coneixia bé les enormes dificultats que un tal procés comporta, valorava positivament. El dol unànime que es manifestà a la seva mort demostra, al meu entendre de manera evident, que el nostre poble —encara que només una minoria en sigui plenament conscient— comparteix el seu ideal i les seves esperances.

Ara que el Consistori de Santanyi ha volgut homenatjar-lo fent present el seu record al programa de la Festa Major d'enguany i ha tengut la deferència d'encomanar-me que us en parli «com a col·laboradora i com a filla seva», aprofit l'avinentsa per convidar tots els santanyiners i santanyineres a fer seu, de manera ben conscient, aquest ideal: que cadascú faci de la nostra llengua la seva principal senya d'identitat i l'instrument normal de relació amb ell mateix i amb els conciutadans. Això vol dir, d'una banda, tenir en català i no en castellà el nom al D.N.I., escriure en català (encara que sigui amb faltes) qualsevol nota personal, xerrar sempre en mallorquí a tothom que l'entengui, encara que no el sàpiga o no el vulgui parlar, reclamar que qualsevol document notarial (testament, acta de compra-venda, etc.) sigui redactat en català... En una paraula, viure en la nostra llengua amb la mateixa naturalitat que la gent de Burgos viu en la seva.

Tot això és molt fàcil de dir, i hauria de ser molt fàcil de fer, però la rèmora d'una llarga etapa de anormalitat lingüística i d'oficialitat única del castellà fa que en moltes ocasions els mallorquins mateixos arraconem la nostra llengua a benefici de la llengua oficial de l'Estat. Per això val la pena invocar, per aconseguir-ho, la memòria de gent que en temps molt més difícils van treballar amb esforç per conservar el nostre patrimoni lingüístic.

Gent com Francesc de Borja Moll o com un gran amic seu i gran santanyiner que és de justícia recordar també aquí: En Bernat Vidal i Tomàs, apotecari i escriptor, descobridor i mentor de joves poetes, sempre esperançat en un recobriment lingüístic que molts pocs ens atrevíem a esperar (ens deixà, ben prematurament, quan encara no hi havia indicis de possibilitat de canvi cap a un règim democràtic). No és que es fes il·lusions: coneixia bé la dificultat de la situació, i l'expressava amb aquella frase que tan sovint hem repetit en parlar d'aquella època: «els catalanistes de Mallorca (o els mallorquinistes: per ell com per mon pare, els dos termes volien dir una mateixa cosa) caben dins un tramvia». Així i tot, creia que era un deure escriure en català com si la situació fos normal. Qualque vegada, un admirador seu santanyiner li deia: «Don Bernat, vostè que sap tant, com és que escriu en mallorquí i no en castellà?». —«Perquè en sé, deia ell. Tu que en saps?». I quan l'altre li deia que no, ell afegia: «Idò tu no pots triar».

Ara hi ha gent gran que per escriure encara no pot triar. Però els joves poden triar sempre la nostra llengua perquè n'han après prou a l'escola per servir-se'n en qualsevol ocasió, tant en la comunicació parlada com en l'escripta. A ells sobretot els vull dir, en nom de mon pare i en nom d'En Bernat Vidal: triau-la, que és la vostra. Si ho feis, comprendreu el Siau qui sou, de Miquel Costa i Llobera i aviat vos semblarà impossible triar-ne una altra. Pensau que és una llengua que té un patrimoni literari comparable al de qualsevol llengua forta de cultura, i que per conservar-lo no disposa de tres-cents milions de parlants. Això augmenta la responsabilitat que tenim en la seva conservació.

Però aquesta decisió a favor de la nostra llengua no s'ha de fer contra cap altra, ni amb gens de crispació. S'ha de fer alegrement i amb esperit de concòrdia, com una mà oberta a la gent venguda de fora, perquè compartesqui el nostre patrimoni cultural tal com comparteix la nostra terra i la nostra mar. La Festa Major és una bona ocasió per fer-ne el propòsit col·lectivament i començar plegats a posar-lo en pràctica.

I és també el millor homenatge que podeu fer a Francesc de Borja Moll, a Bernat Vidal i Timàs i a tots els qui, com ells, han estimat la nostra llengua i s'han esforçat per conservar-la.

Aina Moll

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Parlament pronunciat a l'acte de concessió del Premi "Bernat Vidal i Tomàs" de Poesia - 1991.

Permeteu-me de començar per evocar la primera vegada —quan jo era un allotot d'uns catorze o quinze anys— que vaig veure i conversar amb en Bernat Vidal encara que, parlant amb propietat, no puc dir que el vaig conèixer realment fins alguns anys més tard.

Va esser a Cala Figuera, concretament a la tertúlia de després de dinar a les taules al carrer del bar i pensió de Ca na Marçala on, convidat pel meu oncle el pintor Gabriel Fiol, vaig passar una setmana d'estiu inoblidable, i part de devers 1947 —fa més de quaranta anys, que es diu aviat—, quan hom podia anar nedant fins al Caló d'en Boira amb tan poques edificacions.

Setmanes després, el meu oncle em mostrava aquells famosos versos irònics d'en Bernat

*«mes no oblidis, Alexandrina,
que el tabac té nicotina»,*

referits a la pintora Alexandrina Costa, i altres de semblants adreçats a Tarrassó —que aquell estiu memorable havia pintat també per Cala Figuera—, Busser —que il·lustrava la «plaquette» que avui és una rareza bibliogràfica— i el meu oncle i potser qualcú més que no record.

Quatre o cinc anys després esdevenia un servidor aprenent de lletraferit —en bona part impressionat per l'obra inicial d'en Blai Bonet— i començava a cartejar-me amb en Bernat Vidal, el qual, amb la seva proverbial bondat, aviat va esser com un mestre per als de la meua lleva.

Es comprendrà que, en funció d'aquests fets, no hagi estat gens protocol·lari per part meua d'acceptar formar part —juntament amb els bons amics Miquel Pons i Josep Melià— del jurat d'aquest VIè certamen de poesia Bernat Vidal i Tomàs ans ho hagi considerat una oportunitat —la qual agraesc de bon de ver a l'Ajuntament de Santanyí— de retre

un modest homenatge de fidelitat a la memòria de l'autor de «Memòries d'una estatua», «La vida en rosa» i d'aquella dècima tan insistent, que Salvador Espriu sabia de memòria, que diu:

*«A Tànit, la tumbaga,
aquella, la tumbaga,
—recordes?—, la tumbaga
que el camperol, tumbaga,
a l'hort, desenterrà.
A Tànit, la tumbaga
li porto, la tumbaga
li ofreno, la tumbaga
que, d'hort a hort, tumbaga
dofins feren saltar».*

Permeteu-me també de felicitar el vostre Ajuntament per la creació i el manteniment d'aquests certàmens que, a aquesta època de prepotència de la televisió i del vídeo, contribueixen al foment de la «parenta pobra» que, dins el món cultural, ha passat a esser la poesia.

Bona prova d'aquesta tan benvinguda contribució és la resposta que la vostra iniciativa mereix dels poetes d'arreu dels Països Catalans —a la present edició del Certamen s'han presentat trenta-un originals—, la dignitat d'aquests originals i la qualitat de molts d'ells, especialment en el cas de l'obra finalista «El llibre del record», de Xavier Amorós, i de la guardonada, «Quadern de magranes» de Jacint Sala.

Ja per acabar, i esper no abusar de la vostra paciència, permeteu-me finalment que us llegeixi tres textos d'aquestes dues obres, com una mostra del seu nivell i rigor.

De «El llibre del record», de Xavier Amorós, el fragment final de «L'indecís»; molt irònic:

*(En llegir un llibre de poemes)
«He tancat aquest llibre
que vaig comprar fa poc
i m'he dit: «aquest noi
s'ho passa malament».*

*I després he tornat
a mirar-me al mirall.
He pensat: «és que tu
pots presumir de res?»*

*Cada matí esbandeixo
del meu llit les clofolles
de solitud estèril.
Potser sóc ric? sóc noble?*

*Si tan sols jo podia
com fa ell anotar
els marges de la seva
estúpida existència*

*em riuria d'aquells
que, com jo, es compadissin
d'allò que jo confesso...
en moments d'optimisme».*

De l'obra premiada, «Quadern de magranes», de Jacint Sala, on hi ha una alternància entre uns «Jocs d'amants» i uns «Jocs de mans», vos llegiré de la sèrie «Jocs d'amants»:

*«El mar és com un salm voluptuós
que escriu estrofes d'aigua en els teus pits.
S'acosta, blau de llum, com qui no gosa:
t'aprèn en la nuesa i, de cop sobte,
s'entorna, joguinós, ebri de tu,
i esbotza de plaer entre les barques».*

I de la sèrie «Jocs de mans»:

*«No pots guardar la mort entre els llençols.
Se't pot morir de cop, sense poder
haver tingut prou temps de viure junts.
I on aniràs, llavors, sense la mort,
—vivent només— sense poder esperar
que, abans que res, et salvi d'esser viu?».*

Enhorabona a tots. Moltes gràcies.

Bartomeu Fiol
20 d'abril de 1991

FESTES DE SANT JAUME - Santanyí 1991

Programació dels actes a celebrar el dies 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 i 27 de juliol, sota el patrocini del Magnífic Ajuntament.

DIVENDRES

DIA 19.—A les 22,00.—PREGÓ DE LES FESTES DE SANT JAUME - 1991 a càrrec del **Dr. Jaume Oliver i Jaume**, Catedràtic de l'Escola de Magisteri de Palma.

Concert per la **Coral Sant Andreu** dirigida per **Andreu Bennàssar Bonet**. Església parroquial.

DISSABTE

DIA 20.—A les 18,00.—Exhibició d'aeromodelisme a càrrec del Club d'aeromodelisme de Campos. Carretera de Cas Concos.

A les 20,00.—Inauguració, a la Casa de Cultura, del XIV Certamen de Pintura i Dibuix «**Vila de Santanyí**» i entrega de premis.

A les 22,30.—Verbenes amb: **L'Orquestrina d'Algaida**, **Geminis** i **Tomeu Penya**.

DIUMENGE

DIA 21.—A les 16,30.—Festival aquàtic a les piscines municipals.

A les 18,00.—Homenatge als matrimonis majors de Santanyí. Actuarà **Aires de PAGESIA** de Sant Joan i **Romaní** de s'Alqueria Blanca. Plaça Major.

A les 22,00.—Festa «Camp». Intervendran: **Canyamel** i el **Trio Latinos**.

DILLUNS

DIA 22.—A les 18,00.—Concurs de dibuix per a nins i nines. Plaça Major.

A les 19,00.—Començament del campionat de Fútbol-Sala. Camp Municipal d'Esports. Veure programes apart.

DIMARTS

DIA 23.—A les 19,00.—Partits finals del campionat de fútbol-sala.

A les 19,30.—Festival infantil. Actuarà el grup **Cucorba**. Plaça Major.

DIMECRES

DIA 24.—A les 17,00.—Sortida de dimonis i caparrots acompanyats pels xeremiers.

A les 18,00.—Corregudes de cintes, jocs i corregudes de joies.

A les 22,30.—«Nit Jove». Verbenes amb: **Armònica Coixa**, **Ocultos**, **Los Señuelos** i **Dirección Prohibida**.

DIJOUS

FESTIVITAT DE SANT JAUME APÒSTOL

DIA 25.—A les 09,00.—Albada amb amollada de coets.

A les 11,00.—Ofici solemne amb sermó a càrrec de Mossèn **Nadal Palmer i Amengual**, Rector de la Parròquia Santa Maria del Mar, de Cala d'Or. Cantarà la **Coral Sant Andreu**.

A les 12,00.—Presentació del llibre de poemes «Quadern de Magranes» de **Jacint Sala i Codony**, guanyador del VIè Certamen de poesia «**Bernat Vidal i Tomàs**». A la Sala.

A les 12,30.—Entrega d'una ambulància donada per «Sa Nostra» a l'Ajuntament per a ús de la Creu Roja.

A continuació refresc per a tothom.

A les 18,00.—Partit de fútbol entre el **C.D. Campos** i el **C.D. Santanyí**, preferent.

A les 19,45.—Partit de fútbol infantil: **C.D. Felanitx** - **C.D. Santanyí**.

A les 22,00.—Representació de l'obra de teatre «Una de lladres i sere-nos» per la companyia de **Xesc Forteza**. Camp Municipal d'Esports.

Fi de festa amb amollada de focs d'artifici.

DIVENDRES

DIA 26.—A les 19,00.—Bàsquet femení. Programes apart.

A les 22,00.—Vetlada de cinema ecològic. Plaça Major.

DISSABTE

DIA 27.—A les 17,00.—Tirada al plat. Programes apart.

A les 19,00.—Bàsquet masculí. Programes apart.

am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

SEBASTIÀ TOMÀS I FERRANDO

per Miquel Barceló i Vidal

«Era un bon mestre per a ensenyar i
fer-mos aprendre lo que no sabiem...»¹

Diu Horaci —citad per Llorenç Riber en «La minyonia d'un infant orat»— que el vas conserva molta estona l'olor de la primera substància que s'hi abocà.

El fet és que arriba un moment en la vida de les persones, que des de la llunyania en el temps, es sent la irreprimible necessitat de reviure el passat, fent memòria d'aquells dies distants de la infantesa, receptacle i vas buit on la vida va abocant i omplint d'aromàtiques substàncies fins a fer-lo vessar en la plenitud assaonada de la maduresa de la gent major en anys i experiència.

Si a més d'evocar el passat, es fan present persones, que d'una manera o altra els descobriren els misteris de la vida i els ensenyaren els camins d'aquest món nostre, així com la manera d'avançar cap el progrés, tenim el cas d'uns homes, llicenciats en l'art de viure que avui són els nostres majors, ajuntats en l'Asscciació de la Tercera Edat.

D'ells sorgí la idea de retre un nomenatge al mestre Sebastià Tomàs i Ferrando, el qui els posà els fonaments del seu edifici intel·lectual i humà, forjant-los a la fornalla de l'Escola Vella.

Molts. Massa molts, ja recalaren a port segur en el seu darrer viatge i gaudeixen de la pau definitiva i eterna.

Idò, com deia, la nostra gent d'edat, volen, i tenen el dret i el deure de fer-ho, honorar la memòria del Mestre de Cas Saig, el Mestre Vell.

Tots, però tots! els qui anaren a escola amb Sebastià Tomàs, recorden i són unànimes en l'afecció i admiració vers la figura del mestre, malgrat la vergueta, sàviament emprada, els donàs qualche disgust a l'hora d'aprendre la taula de multiplicar.

Sebastià Tomàs i Ferrando havia nascut el 15 de gener del 1857. Fill de Jaume Tomàs i Vidal i Miquela Ferrando i Burguera, fou el sisè de vuit germans.

Exercint la carrera a Lluçmajor, es casà amb Antònia-Anna Mut i Garí, vídua amb dos fills: Joan i Margarida.

D'aquest matrimoni nasqueren quatre fills: Isabel, Miquela, Jaume i Antònia.

Sebastià Tomàs enviudà el 17 de juny del 1937 i en el moment de la defunció de la seva esposa, sols Isabel i Miquela sobreviven.

Morí el 15 de novembre del 1943 als 86 anys, en el seu domicili carrer des Sol n.º 50.²

Escola unitària de nins de Santanyí 1908.

Començà a exercir el magisteri el 27 de juny del 1881, inaugurant la nova escola de ses Salines, recentment creada per l'Ajuntament de Santanyí dins la batlia de Bernat Escales i Vidal de Son Amer.³

Més tard obtingué plaça a Lluçmajor com a Mestre Nacional, com hem dit abans, i allà guanyà fama de gran discutidor obstinat i partidari de dir la darrera paraula, la qual cosa li valgué el renom de «maicalles».

Entre els seus treballs pedagògics, destaca la confecció per part dels seus alumnes, del plànol de l'antiga Plaça d'aquella ciutat.⁴

Posteriorment d'exercir el magisteri a Lluçmajor, es possessionà de l'Escola Unitària de Nins de Santanyí, ocupant-la des del 1908 al 1929 que es jubilà i fou substituït per Miquel Morro i Pons, mestre interí.

Dins aquests vint-i-un anys, passaren per l'Escola Vella centenars de santanyiners.

Els cursos eren nombrosíssims i els allots més grans cuidaven dels més petits, sempre sota el control i la viligància del mestre.

Mai no faltà un nin a l'escola que el mestre no fes de veure son pare per tal de justificar la falta. Tal era el rigorós control d'assistència sobre més de cent alumnes.

Els horabaixes primaverals dels dijous, l'anada a Cala Santanyí al Torrent de Cas Mestre, constituïa, no sols una pràctica física per a mantenir la forma, sino una classe pràctica on s'aprenia el nom de les plantes, les parts de la flor, l'agrimensura de la finca, ... però sobretot, el sabor de les cireres i altres fruites del temps, collides directament de l'arbre fruïter per aquelles mans infantils que no donaven abast.

El mestre era poc afectat de misses i capellans, però sempre fou respectuós amb la religió i la clerecia; sols feia algún retret als escolanets que arribaven tard a l'escola per haver hagut d'anar a cantar un funeral, recordant-los allò del «gori-gori, gori-gori».

Fou un polític apassionat, d'idees liberals i progressistes que el duïeren a enfrontaments amb els estaments conservadors-caciquils locals, dins la primera dècada del nostre segle.

S'ha dit d'ell que fou l'inspirador i promotor de la primera publi-

cació periòdica santanyinera, l'any 1909, donant-se el cas que en els nou números que s'editaren, sols apareix el seu nom en el n.º 5 de 10 d'abril, signant una «Carta abierta a mi querido primo D. Juan Verger Tomás». La resta d'articles en la totalitat dels periòdics, són signats en pseudònims pel grup de redactors.

En la mencionada carta, entre altres coses diu: «He sabido con verdadera sorpresa que urbi et orbe, es decir, desde Llombards a Can Alou, pregonas y arrojas sobre mis débiles hombros todas las causas de la salida de ES MOSCART, y que motiva dicha publicación pequeñas diferencias de dinero (siempre vil metal) surgidas entre yo, Maestro, por los emolumentos que como tal me corresponden, y tú, como Alcalde, que por defender el Presupuesto opusiste el veto a que los percibiera todos de las arcas del Municipio».

I més avall: «Pero sea lo que fuere, y como, aunque no tan escuetamente, siempre debe de haber algo de lo dicho sobre este particular, yo afirmo que bajo ningún concepto, la salida del periódico puede ser debida a la materialidad de las retribuciones, toda vez que por la clasificación que hizo la Junta me reditúa más que lo que podía pretender del Ayuntamiento ...».

I acaba: «Gracias, muchas gracias. Ahora sólo falta para completar la obra del reconocimiento de mis no vulgares dotes, que emplees todos tus recursos e influencia en lograr que mi retrato figure en la galería que ese Ayuntamiento tiene destinada para los hombres célebres, como propulsor de esa nueva palanca y votar una subvención para que el mentado periódico pueda tener larga y próspera vida para bien del pueblo que tanto queremos».

D'ironia, no en manca.

Amb l'arribada de la II República, veié realitzat el seu anhel de tota la vida. El mateix dia que es proclamà la república, la banda de música acudí al seu domicili a homenejar-lo.

A la sessió plenària de l'Ajuntament, del dia 19 d'abril del 31, el consistori presidit per Miquel Clar Caldentey era destituït d'ordre del Governador Civil de la província i es feia càrrec del consistori una comissió gestora presidida per Sebastià Tomàs i Ferrando i formada per Damià Rigo i Llambies i Damià Covas i Rigo, com a vocals.

Aquesta comissió ocupà el consistori fins el 5 de juny del mateix

any, que, celebrades les primeres eleccions republicanes, Sebastià Tomàs entregà la vara a Bernat Vidal i Escales, «es metge Bernat».

Dins aquest curt espai de temps i donada la provisionalitat de la junta gestora poques pogueren ser les realitzacions. Així mateix: «...la comisió acordó del capítol 11 art.º 1, sean abonadas 26 Pts. al maestro albañil Marcos Escalas Servera, de un trabajo y materiales invertidos en labrar una corona de piedra de Santanyí, para instalarla sobre el escudo de la fachada de esta Casa Consistorial». La corona monàrquica havia estat enderrocada violentament amb l'arribada de la República.⁵

L'edifici de l'Escola Nova, la primera pedra del qual s'havia col·locada el 14 de febrer del 1926, romania amb les obres paralitzades per manca de subvencions per part de l'Ajuntament, des del febrer del 1930. La Comisió Gestora presidida per Sebastià Tomàs, concedí 10.000 pts. a la Junta del Patronat que cuidava de les obres, fent així possible l'acabament del model·lic edifici, el qual fou inaugurat el 22 de juny del 1931.

Sens dubte, el «Llibre Gros», és l'obra pedagògica més coneguda del mestre.

Era costum, quan el nin deixava l'escola, que s'emportàs un llibre amb els problemes que havia resolt, com a compendi dels coneixaments adquirits en els anys d'aprenentatge i a la vegada era una obra de consulta de gran utilitat al llar de la vida, a l'hora de resoldre els comptes en casos pràctics i concrets.

El treball consta de més de 350 problemes resolts i raonats. A més s'inclouen nombroses taules d'equivalències entre les unitats mallorquines i castellanes, referents tant a mesures de líquids o sòlids com unitats de superfície o pes.

A la pàg. 201 d'un d'aquests llibres, vaig localitzar aquest curiós problema:

«227. Dígame V. y no mienta
los tontos que cria Dios.
Nacen al minuto, ochenta
y mueren al año, dos.
Con que, arregle V. la cuenta».

I segueix l'explicació: «Para resolver este problema se reduce el año a

días; los días a horas y las horas a minutos. Luego esta reducción se multiplica por el número de tontos que nacen cada minuto, y del número que han nacido se restan los dos que se mueren en un año, y la resta que resulta es el número de tontos que Dios cría, según la cuenta resultan ser 42.047.998 los que quedan por esos mundos».

Altres, com aquests: «212. Supuesto que 95 fanegas de trigo costaron 2.132 Pts. 75 cent. ¿cuánto valdrá una cuartera? 222. Suponiendo que una medida de almendras da 6 libras 4 onzas de almendrán, descontando el 4 % de este peso ¿cuántas medidas y litros necesitare para obtener 1 quintal de almendrán?», ens evoquen temps passats, quan la pagesia era la base econòmica de la vida local.

A més, el mestre, fou l'autor de «Compendio de Aritmética para las escuelas de primera enseñanza de Danús y Mir, D. Bartolomé, maestro nacional y bachiller, corregida y aumentada por Sebastián Tomás Ferrando. 1897» i «Juicio crítico de la dinastía de la Casa de Austria y sus Reyes en España. 1901».⁶

Vista antiga
de la Placeta de l'Escola.

L'Escola Vella, ocupava un antic edifici adossat al Roser i situat a la Placeta a la qual donava nom. Aquest immoble estava vinculat a l'església, segons un document datat el 1861: «*Lo que fue sacristía y coro de la iglesia antigua, sin comunicación al presente con el edificio del que formó parte, con una puerta en su lado más largo que da a una espaciosa plaza, hacia el noroeste, por jalta de lugar más cómodo y capaz, sirve para escuela pública de instrucción primaria.*»⁷

A més, existia en la seva part baixa, una pica de pedreny, per el lavabo, que per les seves característiques confirmen la funció de sagristia d'aquell lloc, la qual es feu malbé quan al 1978 fou enderrocat l'edifici i algunes peces d'aquesta pica es guardaven fa uns anys, en el desaperregut pati de la rectoria.

¿Fou aquest local expropiat a l'església en motiu de la desamortització de Mendizábal l'any 1837 o la de Madoz al 1855? ¿Fou cedit per la Parròquia a l'Ajuntament?

A un inventari de béns del municipi de 1910, el cita com a propietat municipal: «*La casa n.º 7 de la Plazuela de la Escuela destinada a Escuela Pública.*»⁸

El vell casal no reunia les condicions pel que s'utilitzava. «*Se hizo presente por el Sr. Alcalde de lo que el Sr. Inspector de 1.ª Enseñanza de la Provincia hizo constar en el acta de visita ordinaria practicada a las Escuelas públicas de niños y niñas de esta población en el día 18 del mes de mayo último, consignando en ella, no es posible que las escuelas de la Villa continuen por más tiempo en los locales en que hoy están establecidas, por no ofrecer las más precarias condiciones higiénicas ni capacidad, ni seguridad, exponiendo constantemente la salud de los alumnos y maestros, encargando a la Junta hiciese las gestiones convenientes para ante el Ayuntamiento con el ruego de que se sirva acordar la edificación de los edificios que reúnan las condiciones y circunstancias necesarias.*»⁹

L'Ajuntament realitzà un projecte l'any 1885, per a construir una nova escola en el solar i casa de la seva propietat, on actualment és la Casa de Cultura. Aquest projecte i plànols restaren en l'oblit.

L'any 1920 s'intentà altre cop, la construcció d'un nou edifici destinat a escola pública: «*...la corporación, por unanimidad acordó construir una Escuela Graduada para niños en esta población, en el solar propiedad de este municipio denominado s'Aljub...*»¹⁰

Tampoc aquesta vegada es construí la mencionada escola.

Mentre, amb totes les deficiències materials imaginables, continuava el vell edifici essent l'escola de la Vila, que tan bé recorden els nostres avis.

El primer mestre del qui tenim notícia que serví aquesta escola, fou Bartomeu Sastre i Calvó Pvre., «es mestre Soler». El 1906 és Sebastià Munar i Fullana¹¹ el qui ocupava el càrrec de Mestre Nacional al qual succeí Sebastià Tomàs i Ferrando.

Escuela Unitaria - Santanyí

Escola unitària de nins de Santanyí 1929.

Tots ells realitzaren el seu quefer didàctic a l'Escola Vella, fent front a les circumstàncies adverses mencionades anteriorment.

El Mestre de Cas Saig és viu dins el record de molts santanyiners, que gràcies al seu afany, saberen obrir-se camí dins la vida en èpoques històriques i circumstàncies polítiques poc favorables pel desenvolupament social i humà que els tocà viure.

Crec que és de justícia aquest reconeixament i homenatge a Sebastià Tomàs i Ferrando, i així ho han entès els seus ex-alumnes.

NOTES

- ¹ «N'Andreu de Cas Director i N'Alexandre». Andreu Morell. Palma 1979.
- ² Dates extretes del Registre Civil. Santanyí.
- ³ «A la Escuela Nacional de Ses Salines (antes Las Salinas). El que suscribe le envía este Libro de Problemas como recuerdo de haberla inaugurado cuando fue creada por el Ayuntamiento de Santañy siendo alcalde D. Bernardo Escalas y Vidal (de Son Amer) y en ella también comenzó sus servicios en la carrera del Magisterio el día 27 de junio del año 1881. Santanyí 20 de octubre de 1928. Sebastián Tomás y Ferrando». Biblioteca de l'Escola Pública de Ses Salines.
- ⁴ «El Colegio La Salle-San Miguel en la historia cultural de Lluçmajor». Sebastián Rubí Darder. Paterna. Valencia. 1976.
- ⁵ A.M.S. Acta de 2 de juny del 1931.
- ⁶ Bibliografia de la comarca del migjorn de Mallorca. Aproximació a la bibliografia de Santanyí. M. Pons.
- ⁷ A.P.S. «Relación de las fincas pertenecientes a la Iglesia que no se incluyen en los inventarios...». Sebastián Cerdá Pro. Rector. 18 abril 1861.
- ⁸ A.M.S. Acta de 2-1-1910.
- ⁹ A.M.S. Acta de 10-6-1883.
- ¹⁰ A.M.S. Acta de 2-5-1920.
- ¹¹ «A D. Sebastián Munar Fullana, Maestro Nacional de la Escuela pública de esta Villa, la cantidad de 25 Pts. por el importe de 25 diplomas...». A.M.S. Acta de 6-5-1906.

Santanyí, juny del 1991

Correspondència entre Jaume Vidal Alcover i Blai Bonet

Miquel Pons

El rítmic i equilibrat 1991, capavallada de la darrera dècada del segle XXè, ha estat propici per a la mort de tres amics vinculats per amistat o parentiu amb Santanyí: Jaume Vidal Alcover, Francesc de Borja Moll i Joan Bonet. Els tres s'inspiraren en temes santanyiners. Jaume Vidal Alcover escrigué sobre els poetes i a altre temps dita *Escola de Santanyí*. Francesc de Borja Moll treballà en la *Transcripció de cançons populars amb notes sobre fonètica sintàctica*, llunyà estudi realitzat el 1922 en es Llombards i publicat el 1934. En altres ocasions la seva paraula sàvia i erudita, irònica i amical es féu escoltar a l'aula i al carrer de Santanyí. Joan Bonet s'acostà, amb prosa castellana, al paisatge urbà i marítim de Santanyí. Tots tres són dignes mereixedors de la més viva recordança i de deixar gravat el seu nom a la memòria dels dies.

Sens dubte és Jaume Vidal el que més sovint s'ha apropiat a Santanyí i la circumstància més escaient és Blai Bonet i la seva poesia. D'una manera sutil, Jaume Vidal, el recent pròleg a *L'Evangeli segons un de tants*, —*Les variacions poètiques de Blai Bonet*— ens parla de la poesia càlida i lluminosa, de Blai Bonet, que el va enlluernar.¹ Als inicis dels anys cinquanta la poesia jove i la poesia de Blai Bonet, d'una manera més que concreta, romp amb els cànons de l'Escola mallorquina. La poesia mallorquina de postguerra s'inaugura realment amb Blai Bonet, escriu Josep M.ª Llompart.² Són els anys de *Quatre poemes de Setmana Santa*, 1950,³ *Entre el coral i l'espiga*, 1952,⁴ *Cant espiritual*, 1953,⁵ *Comèdia*, 1958,⁶ de Blai Bonet i l'antologia arranjada per Manuel Sanchis Guarner, *Els poetes insulars de la postguerra*,⁷ tan innovadora com esperançadora, *L'hora verda*, 1952,⁸ de Jaume Vidal, motiu de petits escàndols, invocada com a poesia rimbauniana per Joan Pons i Marquès, *Ocells i peixos*, 1953, de Llorenç Moyà.⁹ La jove poesia mallorquina abandonava el camí dels mestres i dels epígons dels mestres per seguir l'altre camí, afalagador i seductor, dels poetes castellans de la Generació del 27 i el seu camí propi.

Els novells llibres i la persona de Blai Bonet, llavors afeblida per les dolències, originaren uns articles de Jaume Vidal a «Balears».¹⁰ Mentrestant Blai Bonet no romania dins el silenci de la cambra de malalt. A «La Almudaina» abans havia enviat *Recóndita armonia. Carta a Jaume Vidal Alcover*, a on, entre altres coses, i en castellà, com estava manat, diu: *Amigo, hay que levantar la poesía muy alta, hasta su nombre. Hay que elevarlo todo, hay que clasificarlo todo hasta su nombre. Y elevar las cosas hasta su nombre, es ponerlas en trance de alborada: en poesía: en acción: en movimiento: en la boca creadora de Dios.*

Celebremos la puesta en alto de la Poesía.

...

I la sentència definitiva. *Fue una cucaña de Dios la creación. Una cucaña de la Palabra: Un poema, ¡Cómo nosotros, Jaime, cómo nosotros!!!*¹¹

Jaume Vidal al precitat *Pròleg*, a *L'Evangeli segons un de tants* evoca un viatge a Santanyí per visitar Blai Bonet —era l'any 1953— i a la vegada passar la tarda a Cala Figuera, a on Blai Bonet li collí un brot florit... d'espígol, ¿tomaní o lavanda, d'es Tomarinar?, que un dia escapçalarà un poema de Jaume Vidal a Blai Bonet. Blai Bonet recorda, també l'eixida, *Por la tarde fuimos al mar...*, a l'article *Jaime Vidal*.¹² També parla, Jaume Vidal, d'una carta en vers, que va escriure a Blai Bonet i dedueix que seria molt dolenta quan mai no l'ha insertada dins cap dels seus poemaris. En canvi Blai Bonet inserí a *Cant espiritual*, *Carta a Jaume Vidal Alcover*, que el primfilat poeta d'El dolor de cada dia, *El fill pròdig*, ... qualifica de *bellíssima*. Vet ací la Carta ...

CARTA A JAUME VIDAL ALCOVER

*Sé baix de quina quènsia i quina quàsia,
cistells de roses de Ronsard repasses.
Les mans tens d'abat jove, i tens hortènsies.
Mentre la font i l'aigua se fan altes,
tapissos diuen cròniques flamenques
entorn del teu treball d'amant. La flauta
¿flueix? ¿o xiules? Mandarins verdíssims
rumbegen pels miralls, a dins la sala?*

*Si tanta flama dus de galania,
besa la mà de Déu, que és tan galana.*

*El rostre deus tenir encara tan pàl·lid
com si rentat fos d'aigua llimonada;
i el nas tan àvid que escomet, d'enfora,
les agres camamilles. Quina flaire
i quina fesomia té la prada,
has sabut sempre. I no al peu de la lletra,
sinó als peus consagrats de la paraula.*

*Si en gerres he de beure aigua formosa,
que sigui d'eixa font asserenada
on ara beus, on jo beuria sempre.*

*Mes altra flamarada no encendria,
si foc distint en mi no s'abeurava.
La flama no és el foc, és conseqüència
sonora d'un ardor que, altament, mata.*

*¿I el foc qui apagarà, si flames seves
són besos i paraules precioses,
no estranyes a l'ardor que les inflama?*

*Jo vaig bevent, no sé de quina vena,
un esdeveniment de flamarades.
I m'enfons —oh, glop! oh, prada!— en fonda
fondària. I, ja més fresca que un bellveure,
la terra del meu cos revé, s'amara.*

*Amarada, ja no s'eixugaria
mai més d'eixa beguda sobirana.
I bevent-ne a galet es moriria
de no morir quan n'és tan abeurada.*

*Profunditat regaladament freda,
que dones mort o pa com una pàtria,
deixa'm passar eixa tela preciosa,
que antany tenia un bé que no té ara!*

*Si tanta dus, com dius, calrada viva,
per no desenconar-te de la infanta
aurora del pit olorós de Déu,
ajeu-te en cada cosa contemplada
i xucla, boca amb boca, tot quant tenguí,
que altra cosa beuràs que no pensaves.*

El Poema és tocar una flor, una fruita,
una mà. I sentir l'acció sorda,
el moviment, la poesia, l'ona
de Déu. Els cercles de presència activa
de la Paraula, que no acaba, en fruites,
en flors, en mans. I dur la mà a la boca
i besar-la i parlar aquest gran contacte.

Sols canviant l'Amor en Teologia,
la color del seu Centre durà l'ànima.

En cercles lluminosos se concentren
l'amor, la veu, les primaveres altes.
Tradició no és deixar rames mortes
sobre els altars, mentre la ronda avança.
Tradició és coronar oliveres.
Que el tronc sonor deixi un adéu perfecte.
I torni a començar el rondel claríssim
la mateixa verdor, prò més infanta.

La gràcia de la gràcia és fer una gerra
en clara llibertat: fer-li mil anses
i un coll llarguissim, i la prominència
com una ona aturada, àvida d'aigua.
Però que, amb tanta llibertat, te sentis
esclau de no poder deixar-la. L'ànsia
de fer-la cada dia un poc rodona
només que l'àngel de la set hi càpiga.

Segons Jaume Vidal, Cant espiritual denota la voluntat de Blai Bonet de desfer-se radicalment de l'Escola Mallorquina, ... L'Escola de Santanyí, i per tant Blai Bonet, eren una sortida de l'Escola Mallorquina, i, a més, una sortida d'exabrupte, ...¹³

Blai Bonet coronà primer que ningú l'olivera

Tradició no és deixar rames mortes
sobre els altars, mentre la ronda avança.
Tradició és coronar oliveres.

l'olivera de la tradició, coronar aquí té el sentit camper i pagesívol, fent referència a la seva generació de postguerra i repetides amb motiu de la mort de Jaume Vidal, com recordà Ramon Canet al seu discurs d'entrada a l'Acadèmia de Sant Sebastià, de Ciutat.

am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

També Llorenç Moyà, segons Jaume Vidal, experimentà la clara sortida de l'Escola cap a les noves tendències.¹⁴ En pot donar testimoni la Carta a Blai Bonet —un altre poeta escriu al convalescent poeta del carrer de Palma, 74, Santanyí—

Estimat Blai: tenc l'ànima de seda
llucent, i la voldria de vellut
vermell, per allunyar de mi la freda
i dura aigua marina del batut.
...¹⁵

Però no tot és esmicolament total de la venerada i beatifica escola poètica de l'illa. Jaume Vidal al Pròleg a *Dos viatges per mar*¹⁶ escriu: Jo el vull acceptar, aquest renovellament, i em plaurà de reconèixer sota les noves formes els rastres del foc antic, com en la passió amorosa de la dissortada reina. Voldria, lector, que reexissis a trobar-lo en aquests poemes que, si tens paciència de girar fulla, podràs llegir. Tots ells estan —o això m'he pensat— dins l'esperit de l'Escola. Però no és tan sols segons l'esperit que els he fet, sinó també segons la lletra.

El poema 8, de *La volta a l'illa en llaüt*, primer viatge, Jaume Vidal recorda Blai Bonet i fa memòria d'aquell brot d'espigol, obsequi de Blai i que li perfumà el retorn a Ciutat amb el tren.

ATURADA A CALA FIGUERA I RECORD DE BLAI BONET QUE DEU DORMIR A LA VILA

Per aquell brot d'espigol que em donares
em perfumes la vida des del trau.

Per aquell brot d'espigol que em donares...
Aquí mateix, su-llà. Sí, però a terra:
el coral i l'espiga s'abraçaven.

¿I és aquest foc que em surt ara a l'encontre,
aquesta matinada momentània
que no et puc recordar sinó playent-te,
terra endins, enllà el blat i tot, tan tèrbola
de pols la teva quietud?

La cala
arremolina els pins cap a les algues.
Hi ha caçadors de volantí —recordes?
Si ara mateix poguessin despertar-te
els corns de la marina...

Neta, tota
se'm regala la mar. Vora les nacres
prou que n'hi veig, d'espigols que floreixen.
I entre els cabells, dematiner, l'oratge
ve a embullar-m'hi la son que ara tu conres.

Tot el poemari mariner pot estar amarat de l'esperit i la lletra dels poetes mallorquins d'un ahir no distant. Josep M.ª Llopart l'ha precisat d'una mena d'homenatge a l'Escola mallorquina. Però hi ha més encara i és aquell do particularíssim que Jaume Vidal connotava amb la seva paraula i la seva poètica.

Cala Figuera, de Santanyí.
Juny de 1991.

NOTES:

- ¹ Ed. Moll. Biblioteca bàsica de Mallorca, 41. 1990.
- ² La literatura moderna a les Balears (Palma, Ed. Moll, 1964), pàg. 180.
- ³ Santanyí, 1950.
- ⁴ Palma, Ed. Moll. «Les illes d'or», 48, 1952.
- ⁵ Barcelona. «Els llibres de l'Ossa menor», 14, 1953.
- ⁶ Premi de la Crítica, 1959, i editat a Publicacions de «La Revista», 1960. Els quatre primers títols integren El color, Col·lecció Tià de sa Real. Manacor, 1986.
- ⁷ Palma. Ed. Moll. «Les illes d'or», 43, 1951.
- ⁸ Barcelona. Publicacions «La Revista», 1953.
- ⁹ Palma. Ed. Moll. «Les illes d'or», 51, 1952.
- ¹⁰ Blai Bonet. «Balears», 15-VIII-1952. Comenta Carta a Jaime Vidal Alcover, de Blai Bonet. La Escuela de Santanyí, «Balears», 7-III 1958, Adhesión a un homenaje, «Balears», 8-V-1958.
- ¹¹ «La Almudaina», 24-V-1952. Jaime Vidal, «La Almudaina», 1-III-1953, amb motiu de L'hora verda. Jaime Vidal, voz y espejo, «Diario de Mallorca», 15-I-1956.
- ¹² «La Almudaina», 1-III-1953.
- ¹³ La poesia a Mallorca del 1936 al 1960. «Randa», 13. Barcelona, 1982.
- ¹⁴ Pròleg a Dos viatges per mar. (Mallorca, Balenguera, 1965). Premi «Ciutat de Palma de Poesia». 1962.
- ¹⁵ «Diario de Mallorca», 2-I-1958.
- ¹⁶ Pròleg a Dos viatges per mar. (Mallorca, Balenguera, 1965).

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Informació Municipal

AJUNTAMENT

A les eleccions municipals del dia 26 de maig es donaren els següents resultats:

De 5.486 votants, en varen votar 4.316. Això suposa una participació del 78,67%.

Vots:

P.P.-U.M.	2.536
P.S.O.E.	880
C.D.S.	559
P.S.M.	285

El nou Ajuntament es va constituir el dia 15 de juny i està format per:

Cosme Adrover Obrador (P.P.)	Batle
Joan Serra Pons (P.P.)	Regidor
Sebastià Obrador Company (P.P.)	»
Miquel Amengual Guasp (P.P.)	»
Marc Vallbona Adrover (P.P.)	»
Joan Cabrer Burguera (P.P.)	»
Andreu Bennàssar Ferrer (P.P.)	»
Joan Roig Rado (P.P.)	»
Miquel Clar Amengual (P.S.O.E.)	»
Pere Munar Amengual (P.S.O.E.)	»
Antoni Coll Lladó (P.S.O.E.)	»
Andreu Burguera Vidal (C.D.S.)	»
M. ^a Antònia Burguera Rigo (P.S.M.)	Regidora

Pressupost Municipal Any 1991

DESPESES

A) OPERACIONS CORRENTS	Pesetas
<i>Despeses de personal:</i> funcionaris, laborals, MUNPAL, Seg. Social i despeses de representació	181.300.000,—
<i>Despeses de béns corrents i serveis:</i> recollida de fems, enllumenat públic, festes, vies urbanes, camins, clavegueram	213.255.725,—
<i>Despeses de finançament:</i> interessos d'operacions de crèdit	16.860.000,—
<i>Transferències corrents:</i> subvencions, beneficència, acció social	32.639.000,—
B) OPERACIONS DE CAPITAL	
<i>Inversions reals:</i> sanejament, compra d'immobles, residències, pavelló esportiu, Centre Cultural de Calonge, Escola de Música, Aula de l'Escola de s'Alqueria Blanca	159.799.274,—
<i>Passius financers:</i> amortització d'operacions de crèdit	9.250.000,—
TOTAL	613.104.000,—

INGRESSOS

A) OPERACIONS DE CAPITAL	Pesetas
<i>Imposts directes:</i> rústica, urbana, vehicles . . .	247.050.000,—
<i>Imposts indirectes:</i> impostos s/ construccions . .	60.000.000,—
<i>Taxes i altres ingressos:</i> recollida de fems, clavegueram, ocupació del sol	135.001.000,—
<i>Transferències corrents:</i> Fons Nacional de Cooperació Municipal	96.000.000,—
<i>Ingressos patrimonials:</i> interessos, platges, compensacions econòmiques	54.852.000,—
B) OPERACIONS DE CAPITAL	
<i>Transferències de capital:</i> de l'empresa privada i «Cabildos»	20.200.000,—
<i>Passius financers:</i> préstec del Pla d'Infraestructures Turístiques	1.000,—
TOTAL	613.104.000,—

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

DEMOGRAFIA ANY 1990

Naixements	59
Defuncions	55
Matrimonis civils	12
Matrimonis canònics	44

PADRÓ D'HABITANTS (juny-91)

Santanyí	2.472	La Costa	46
Cala Figuera	388	Cala Santanyí	134
Cala d'Or	1.820	Calonge	513
S'Alqueria Blanca	873	Porto Petro	182
Es Llombards	436	Cala Llombards	127
Es Cap des Moro	26		

Total del Municipi: 7.021

ACCIÓ SOCIAL

El dia 3 de maig, a l'horabaixa, amb l'assistència del president de la Comunitat Autònoma, Molt Honorable Senyor Gabriel Cañellas, i altres autoritats, varen esser inaugurats el menjador, la cafeteria i la cuina de la residència de la Tercera Edat de Santanyí.

La cafeteria i el menjador de la residència de s'Alqueria Blanca també s'han acabats, només hi falta l'equipament interior. Igualment en l'esmentada residència també s'han acabades les façanes.

A Calonge també estan acabades les obres del centre Socio-Cultural i sols falta l'equipament del mobiliari. Aquest centre albergarà: La Unitat Sanitària, Centre Social per a la Tercera Edat i Centre Cultural-Esportiu.

S'ha incrementat el nombre de persones que reben els serveis de l'assistència domiciliària inclosos dins el pla social de l'Ajuntament.

Amb la col·laboració d'algunes entitats bancàries es comprarà una ambulància equipada amb U.V.I. destinada al lloc de la Creu Roja.

A Cala d'Or ha estat instal·lat un lloc de primers auxilis de la Creu Roja de la Mar.

ESCOLES

S'han adquirit els aparells per a la cuina de l'escola Santa Maria del Mar de Cala d'Or.

L'escola des Llombards ha vist reprendre l'activitat escolar. Durant el curs 90-91, una mestra ha ensenyat als més petits del poble.

Per poder construir una nova aula a l'escola de s'Alqueria Blanca, s'ha comprat un solar que hi havia just darrera.

ESPORTS

Al camp de futbol de s'Alqueria Blanca es basteixen els vestidors nous.

El dia 19 de maig es va posar la primera pedra del que serà el nou pavelló cobert poliesportiu de Santanyí.

Els equips de futbol de Santanyí i de s'Alqueria Blanca, mantenen la categoria.

El Cala d'Or juga la fase de promoció per ascendir a la categoria de segona B.

La vuitena etapa de la «Vuelta Ciclista a España 91», era contra rellotge i començava i acabava a Cala d'Or. El guanyador de l'etapa va esser el ciclista català Melsió Mauri, que a la fi seria el guanyador absolut de la carrera.

L'equip benjamí de futbol de Santanyí guanya la lliga del Consell Insular de Mallorca i assoleix el distintiu de campió de campions.

PERSONAL

S'han convocades les bases per a cobrir les places vacants del personal de l'Ajuntament que son:

Una plaça d'administratiu d'Administració General. Promoció interna.

Una plaça de sargent de la Policia Local. Promoció interna.

Quatre places de conserjes-notificadors. Laborals. Oposició lliure.

Tres places d'operaris d'acomeses polivalents. Oposició lliure.

Una plaça d'Oficial d'arxiu. Oposició lliure.

TURISME

Des de primers d'abril el president de l'Associació Hotelera de Cala d'Or és Maties Barceló Riera.

La Comunitat Econòmica Europea ha concedit la distinció de «Bandera Blava» a les platges de Cala Santanyí i de Cala d'Or.

Dins el pla trianual per a la millora de les infraestructures de les zones turístiques s'han duit a terme les següents realitzacions:

Aceres més amples, enllumenat nou i arbres a les avingudes de Tagomago i de Benvinguts. (Cala d'Or).

Eixamplament del pont de la Cala Gran. (Cala d'Or).

Enllumenat públic a Cala Egos i a es Ravells. (Cala d'Or).

Zona verda al carrer de F. Bennareggi. (Cala Figuera).

Semipeatonització, enllumenat i aceres al carrer Verge del Carme. (Cala Figuera).

La majoria dels carrers de Cala Figuera han estat asfaltats.

A Cala Santanyí s'ha completat l'enllumenat públic i s'han realitzats alguns passos peatonals.

A Cala d'Or han estat instal·lats nous rètols de senyalització.

SANEJAMENT

El que restava de la primera fase del clavegueram de Cala d'Or, s'ha acabat. Actualment s'està treballant a la segona fase i la depuradora.

CAMINS I CARRETERES

La carretera de Portopetro en el punt de la desviació que va a sa Punta tindrà un nou traçat.

A la vegada que s'arreglen les destrosses que la torrentada del 89 va fer a sa Conca a Calonge, s'arregla també part de la carretera s'Alqueria Blanca-Calonge i s'hi construeixen dos ponts.

Entre altres s'han arreglat els camins de ses Esparregueres, de sa Talaia, des Pinar, Son Alegre, Can Generè.

A la carretera que passa per davant l'escola de s'Alqueria Blanca s'hi han instal·lat semàfors per evitar al màxim el risc d'accidents als nins quan entren i surten de l'escola.

CULTURA

Joan Duran guanya el premi «Vila de Santanyí» de la XIII.ena edició del Certamen de Pintura i Dibuix.

Per sant Jaume de l'any passat es va fer la presentació dels llibres:

ELS NOSTRES NOMS DE CARRERS, de Miquel Barceló Vidal.

LA VILA DE SANTANYÍ I EL SEU TERME 1371-1479, de Miquela Danús Burguera. Primer volum de la col·lecció «SANT-ANYÍ».

CITA A LA RIBA, de Miquel Oliver Bauçà. Guanyador del Vè Certamen de Poesia «Bernat Vidal i Tomàs».

Per sant Andreu, solemne commemoració del segon centenari de la mort del Bisbe Verger:

Presentació del segon volum de la col·lecció «SANT-ANYÍ». FRA RAFEL VERGER I SUAUI, missioner franciscà i bisbe de Nuevo León, d'Andreu Ponç i Fullana. Exposició «EL BISBE VERGER, Santanyí 1722-Monterrey 1790». Projectió del video EL BISBE VERGER, d'Andreu Ponç/Jaume Bordoy.

És creada a Cala d'Or, l'escola de música.

Per sant Jordi es va fer la presentació de la novel·la «Tirant lo Blanc» de Joanot Martorell.

Jacint Sala i Godony guanya el premi del VIè Certamen de poesia «Bernat Vidal i Tomàs».

S'han començades les obres de l'escola de música, al carrer de Palma.

En els actes commemoratius del dia de les Illes Balears que es va celebrar a Valldemossa, Santanyí hi va tenir un lloc a on es mostraren alguns objectes representatius del municipi i manifestacions d'art.

PARC MÒVIL

Per a la Policia Local s'ha comprat un automòbil Ford Fiesta-Ghia.

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

